

REHABILİTASYONA GİRİŞ

Prof.Dr.Sibel Çubukçu
Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Fiziksel Tıp ve
Rehabilitasyon AD

Rehabilitasyon

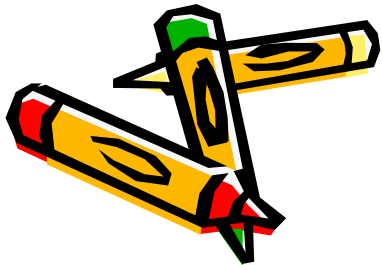
- Fizyolojik yada anatomik yetersizliği ve çevreye uyumsuzluğu olan kişinin fiziksel, ruhsal, toplumsal, mesleki, özel uğraşı ve eğitsel potansiyelini en üst düzeye çıkarma olarak tanımlanmaktadır

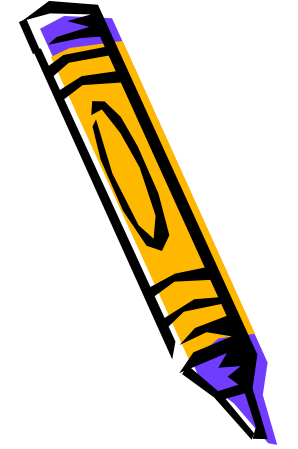
(De Lisa ve ark.)

Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyonun anlamı ve kapsamı

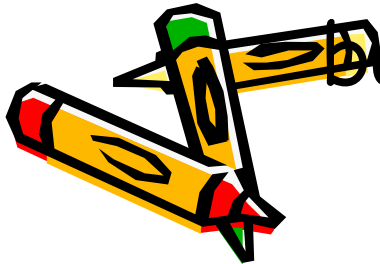
- Fizik tedavi, fizik vasıtalarının tedavi amacıyla kullanılmasına verilen isimdir

Rehabilitasyon

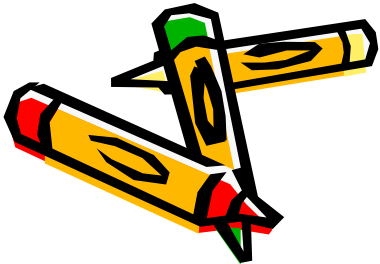
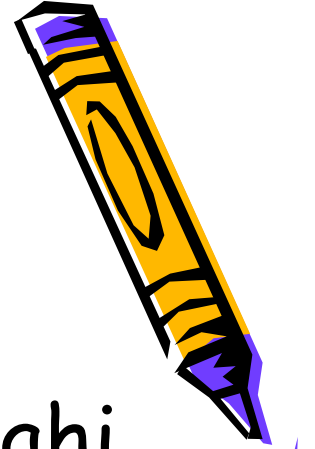

- İnsan organizmasının fizyolojik ve anatomik bozukluklarının medikal, cerrahi ve fiziksel yöntemlerle ve yardımcı cihazlarla tamamen veya kısmen giderilmesi ve hastanın fiziksel, ekonomik ve sosyal bakımdan bağımsızlığının sağlanmasına denir

Rehabilitasyon,

- Tedavi edici hekimliğin ilaç ve cerrahi ile yapamadığını yaparak kişiyi tekrar yaşama kazandırabilecek bir disiplindir

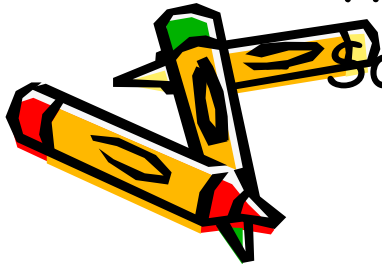
Toplumsal açıdan rehabilitasyon

- Özürlünün tüketici konumundan, üretici konumuna getirilmesidir
- Fonksiyonel kapasitesi artırılan, sağlıklı iken üretken olan bir hasta eski mesleğini yapamaz veya yeni bir meslek edinemezse, rehabilitasyon çalışmaları hedefine ulaşmış sayılmaz

Hekimlik

- Koruyucu
 - Çevreye, kişiye yönelik
- Tedavi edici
 - Kendi kendine bakım
 - Birinci basamak tedavi hizmetleri
 - İkinci basamak tedavi hizmetleri
 - Üçüncü basamak tedavi hizmetleri
- Rehabilitasyon hekimliği
 - Tıbbi
 - Sosyal

- Saęlık

↓ Koruyucu hekimlik

Hastalık

↓ Tedavi edici hekimlik

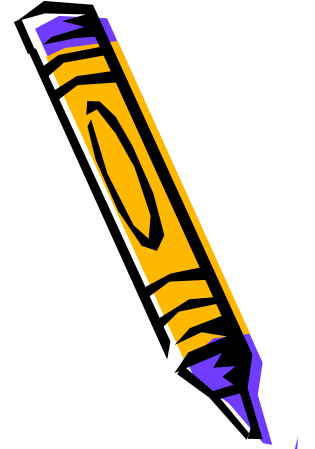
Yetersizlik (impairment)

↓ Rehabilitasyon hekimliği

Sakatlık (özürlülük, disability)

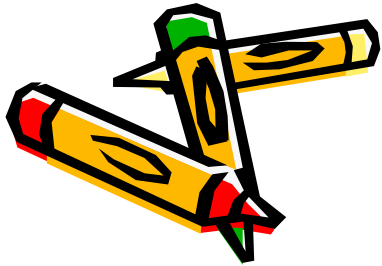
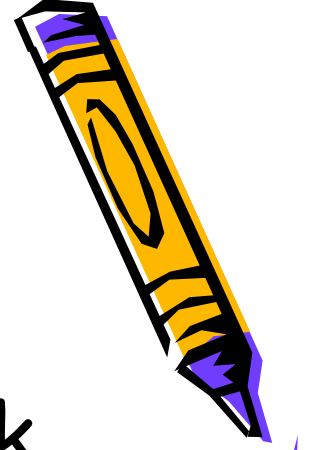
↓ Rehabilitasyon Hekimliği

Engellilik (handicap)

Yetersizlik

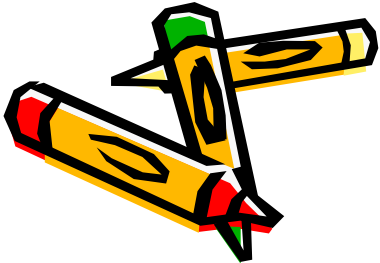
- Psikolojik , fizyolojik veya anatomik yapının fonksiyon kaybı yada normalden apması durumudur. (Organ seviyesindeki bozukluk)

Özürlülük (Sakatlık, disability)

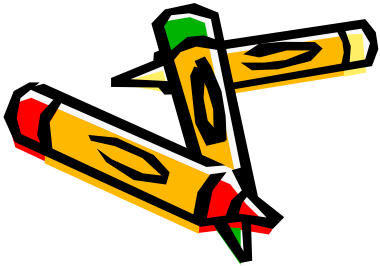
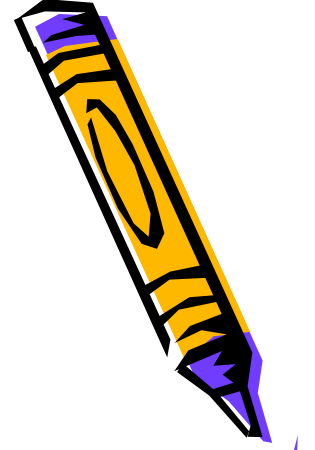

- Sağlığın bozulması sonucu oluşan yetersizlikten dolayı herhangi bir yeteneğin normal kabul edilen bireye göre azalması veya kaybedilmesidir.(Bireysel düzeydeki bozuklukları ifade eder)

Engellilik (Handicap)

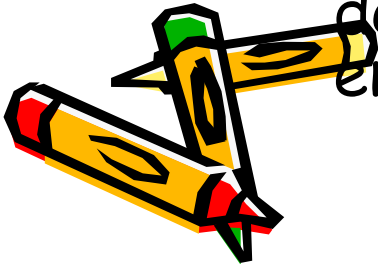
- Yetersizlik veya özürlülük nedeniyle, kişinin yaş, cins, sosyal ve kültürel durumuna göre normal kabul edilen yaşantısını yerine getirememesi durumudur

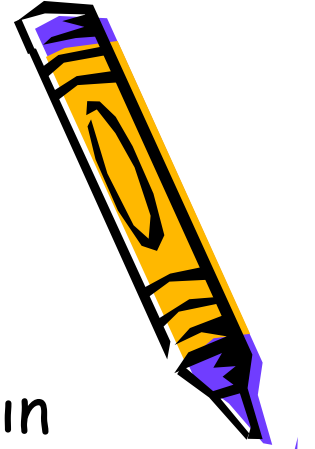
Rehabilitasyon Ekibi

- Rehabilitasyon ekibinin lideri *fiziyatrist* (*fiziksel tıp ve rehabilitasyon uzman hekimi*) dir. Fiziyatrist nöromuskuler, muskuloskeletal ve kognitif sistem değerlendirmesinde özel becerilere sahiptir. Aynı zamanda kardiyopulmoner, egzersiz fizyolojisi, çeşitli hastalıkların neden olduğu fonksiyonel kayıpların tedavisi konusunda da eğitilmiştir.
- Medikal ve rehabilitatif tedavi ve değerlendirme, tedavi programını koordine ve entegre etmekten birinci derece sorumludur.

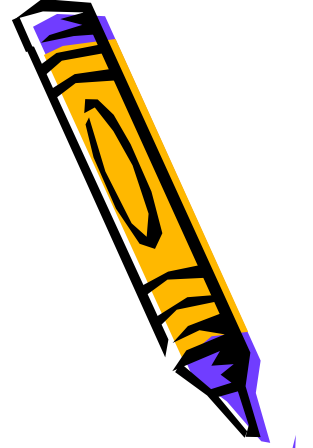

Rehabilitasyon Ekibi

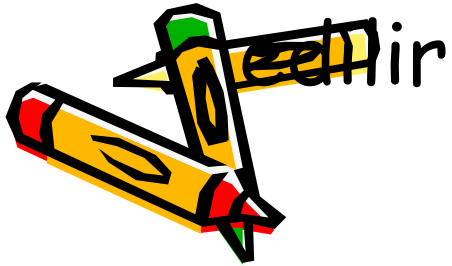
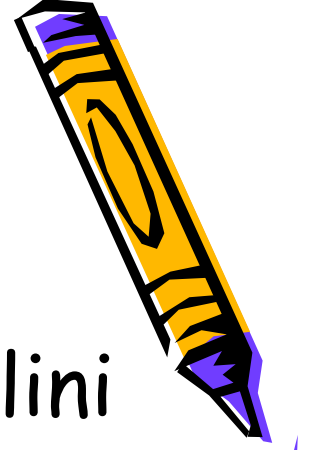
- Önce patolojinin tanısı konulmalı, sonra hastanın fonksiyonel durumu belirlenmelidir. Rehabilitasyon hekimleri tanı konduktan sonra, rehabilitasyon programınının planlanmasına geçmeden önce diğer ekip üyeleriyle konuyu tartışmalıdır.
- Hastanın fiziksel kapasitesi, günlük yaşam aktiviteleri, sosyal davranışı, kişilik ve psikolojisi, iletişim yetenekleri tespit edilmelidir.

- Tanı ve fonksiyonel durumun belirlenmesinden sonraki aşama, sorunun çözümünün ortaya konmasıdır.
- Basınç yaraları, tromboemboli gibi medikal ve cerrahi komplikasyonlardan kaçınmak için, geç kalmadan önleyici yöntem ve teknikleri uygulamakla yükümlüdür.

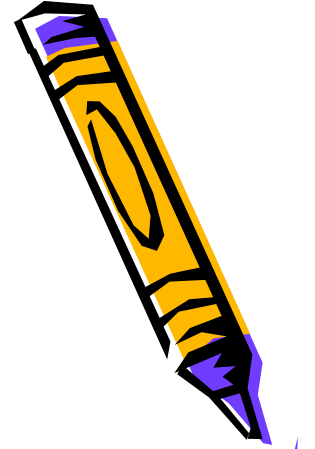
- Rehabilitasyon ekibinin erken müdahalesi kuvvetsizlik ve eklem kontraktürü gibi yetersizlik ihtimalini de azaltır. Yetersizlik varsa, günlük aktivitelerin yapılmasını sağlayacak aletlerle sakatlık önlenabilir. Halkın bilgilendirilmesiyle yetersizlik, sakatlık ve/veya engellik sebebi olabilen yaralanmalar ve hastalıkların önlenmesinde önemli bir mesafe elde

edir

Rehabilitasyon ekibindeki hekimler

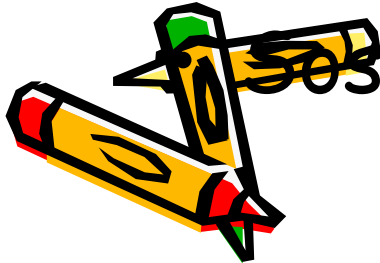
- Fiziyatrist
 - Nörolog
 - Ortopedist
 - İç hast uzm
 - Gerontolog
 - Ürolog
 - Psikiyatrist
- Yanık cerrahı
 - Pediatrist
 - Göğüs hastalıkları
uzmanı
 - Kardiyolog
 - Nöroşirürjiyen
 - Plastik cerrah

Hekim olmayan yardımcı elemanlar

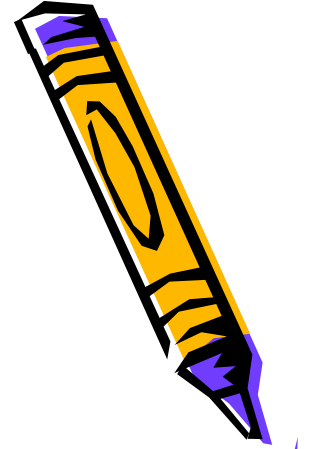
- İş uğraşı terapisti
- Rehabilitasyon hemşiresi
- Fizyoterapist
- Fizik tedavi teknisyeni
- Psikolog
- Prostetist-Ortotist
- Konuşma terapisti

Sosyal Hizmet Uzmanı

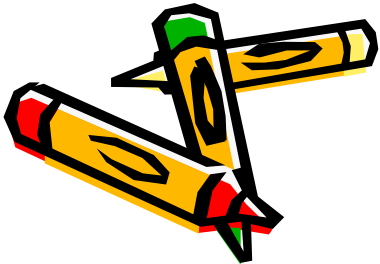
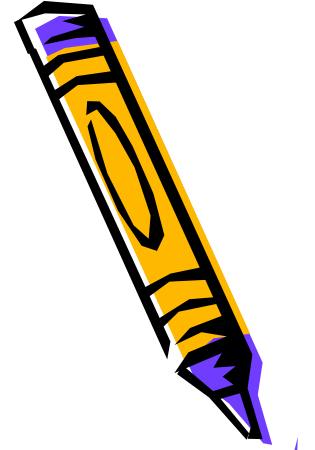
İş Uğraşı Terapisti

- Hastanın fonksiyonel becerilerini artırmada çok önemli bir yeri olan iş uğraşı tedavisi uğraşı terapisti tarafından yapılır. Giyinme, yeme, banyo yapma, kişisel hijyen gibi günlük yaşam aktivitelerini değerlendirir ve eğitimini yapar. Böylece hastanın yaşamı kolaylaşmış ve bağımsızlığı artmış olur.

İş Uğraşı Terapisti

- Ortezlerin ve diğer yaşamı kolaylaştırıcı araçların nasıl kullanılacağı, tekerlekli sandalyeye geçiş teknikleri ve üst ekstremité protezlerinin kullanımını öğretir

İş Uğraşı Terapisti

- Mesleki becerileri ve boş zamanlarda ilgi duyduğu aktiviteleri ortaya çıkarır ve iş edinmesi için meslek danışmanı ile birlikte çalışır
- Ev çevresindeki engelleri tespit eder ve çareler önerir...

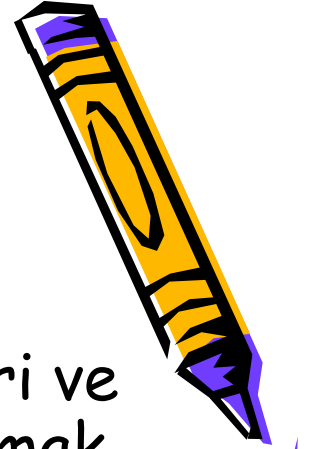
Rehabilitasyon Hemşiresi

- Kişisel hijyenin sağlanması
- Mesane ve bağırsak programlarının uygulanması
- Derinin bütünlüğünün korunması için belirlenen müdahalelerin zamanında yapılması
- Isı, ses, temizlik gibi çevresel faktörlerin kontrolü
- İlaç tedavisinin yürütülmesi

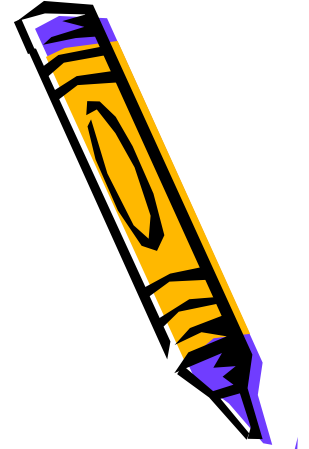

Fizyoterapist

- Mobilizasyon teknikleri ve egzersizlerle EHA korumak veya kısıtlılık varsa açmak
- Kasın boyunda kısalma varsa germe egzersizleri ve yumuşak doku mobilizasyon tekniklerini uygulamak
- Kas testi yapmak
- Kas tonusunu değerlendirmek ve normal motor kontrolü sağlamak için egzersiz yaptırmak

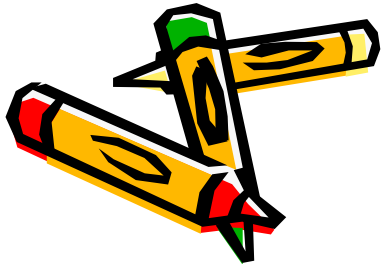
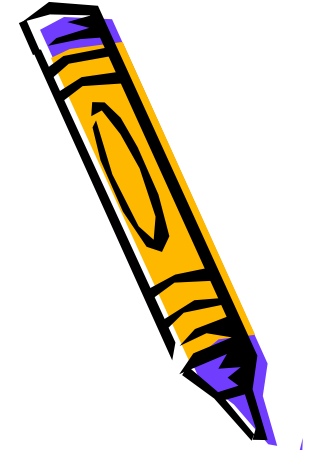

Denge transfer eğitimi için uygun egzersizleri vermek
Fizik tedavi araçlarını kullanmak
Postür eğitimi ve egzersizlerini yaptırmak
Solunum egzersizleri ve postural drenaj yaptırmak

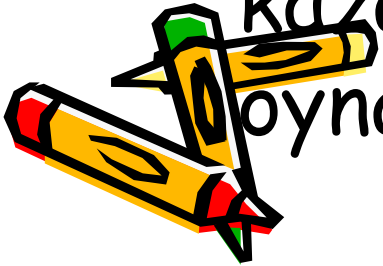
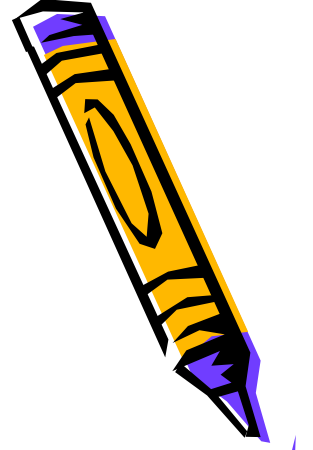
Fizik tedavi teknisyeni

- Fizik tedavi salonlarında elektroterapi, sıcak, soğuk, traksiyon ve masaj uygulaması yapan, genellikle fizyoterapist gözetiminde çalışan elemanlardır

Prostetist-Ortotist

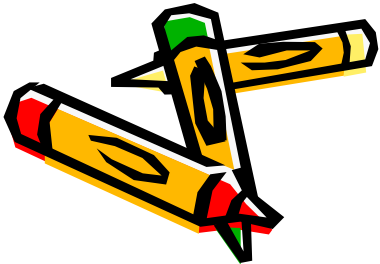
- Fonksiyonel ve organik kayıpları olan hastaların, fonksiyonlarını daha iyi yapabilmeleri için gerekli cihazları planlayıp imal eden ve böylece hastanın bağımsızlığını kazanmasında önemli rol oynayan elemanlardır.

Psikolog

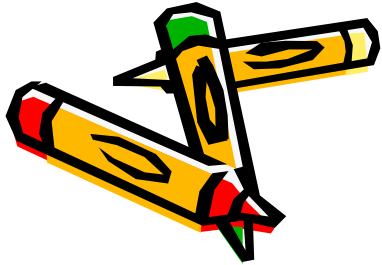

- Hastanın rehabilitasyon ekibiyle uyumunu artırır, hastanın psikolojik sorunlarının çözümünde ona destek olarak toplumla entegrasyonunu sağlar

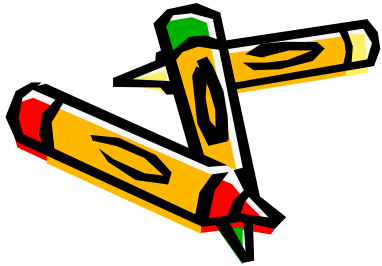
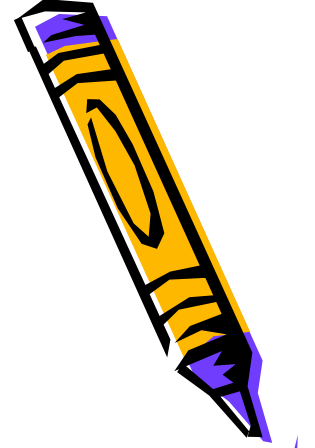
Sosyal Hizmet Uzmanı

- Hasta, ailesi ve rehabilitasyon ekibiyle temasa geçerek hastanın yaşam biçimini, ailesini, gelirini, işini, sosyal güvencelerini ve hastalığının veya sakatlığın bunlara etkilerini belirler.

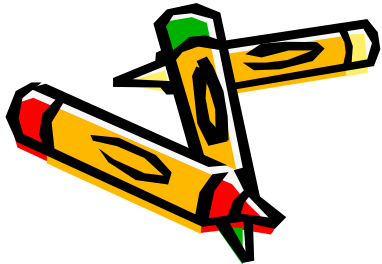
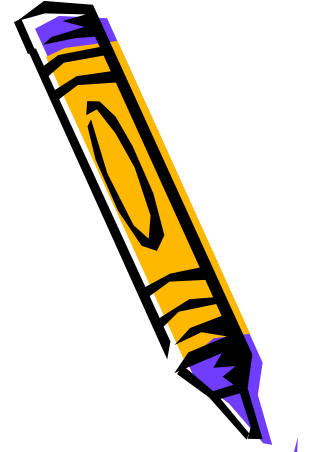
Sosyal Hizmet Uzmanı

- Hasta ve ailesi arasındaki ilişkinin devam etmesi, mali kaynak bulunması, ailenin evde tedaviye aktif olarak katılması, gerekirse hastanın yaşam biçimini değiştirmesi için uğraşır.

Konuşma Terapisti

- Konuşma bozukluğuna sebep olan faktörlere göre çeşitli teknikler uygulayarak konuşmayı düzeltmek için çalışmalar yaparlar

- **Sonuç:**
- Rehabilitasyon yaşam süresinin uzaması ve konservatif tedavinin gitgide önem kazanması ile sağlıkta en önemli bilim dallarından birisidir.

